

Keliber Oy
Toholammintie 496
69600 KAUSTINEN

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Leviäkangas 2 - 4

Hakija Keliber Oy
KAUSTINEN

Yhteystiedot:
Toholammintie 496
69600 KAUSTINEN
puh. 06 832 9533

Lisätietoja antaa:
Jarmo Finnilä, puh. 050 4370 319

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Valtausoikeutta on haettu viideksi (5) vuodeksi.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 20.1.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Hakemuksen on jättänyt Geologian tutkimuskeskus, mutta se on siirretty Keliber Oy:lle 19.12.2012.

Hakemuksesta on pyydetty lisäselvityksiä 25.2.2011; 2.10.2013.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 4.3.2011 kartta
- 24.3.2011 esteettömyystodistus
- 12.2.2013 maanomistaja-, rajanaapuri-, tila- ja pinta-alatiedot

- 7.11.2013 kartat (5 kpl), alueiden kulmakoordinaatit, maanomistaja-, tila- ja pinta-alatiedot

Hakemuksen käsittely

Hakija on samanaikaisesti hakenut valtausta usealle vierekkäin/lähekkäin sijaitsevalle alueelle.

Haetut alueet muodostavat yhden kokonaisuuden, joka käsitellään yhtenä hakemuksena. Samat henkilöt voivat olla asianosaisia samoin perustein usean alueen osalta. Hakijan toimittamassa esteettömyystodistuksessa, kaivoskivennäisiä koskevassa otaksumassa tai tutkimusten arvioitua määrää ja laatua koskevassa selvityksessä ei eritellä asioita yksittäisten valtausalueiden osalta. Haettu aluekokonaisuus käsitellään ja ratkaistaan yhdellä päätöksellä.

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Kaustinen (236)

KaivNro 9144/1; valtausalueen nimi: Leviäkangas 2

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
236-401-10-100	Pitkävedenkangas	Kausti	0,25
236-401-10-130	Luomala	Kausti	1,98
236-401-10-158	Kotirinne	Kausti	12,54
236-401-10-169	Piilomaa	Kausti	14,75
236-401-10-24	Metsämaa	Kausti	0,49
236-401-10-69	Metsola	Kausti	15,11
236-401-10-71	Marjamaa	Kausti	0,35
236-401-10-72	Takamaa	Kausti	0,96
236-401-10-81	Keskitalo	Kausti	5,82
236-401-37-4	Hietala	Kausti	11,08
236-401-37-5	Pitkäkangas	Kausti	0,47
236-404-11-10	Viitala	Metsäkylä	1,70
236-404-2-16	Viitala	Metsäkylä	0,60
236-404-23-3	Pajamäki	Metsäkylä	0,39
236-404-5-28	Eerola	Metsäkylä	0,95
236-404-5-4	Timola	Metsäkylä	2,48
		Yhteensä ha	69,92

KaivNro 9144/2; valtausalueen nimi: Leviäkangas 3

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
236-401-10-130	Luomala	Kausti	2,70
236-401-10-158	Kotirinne	Kausti	5,90
236-401-10-169	Piilomaa	Kausti	0,39
236-401-10-71	Marjamaa	Kausti	0,96

236-401-11-14	Metsola	Kausti	25,49
236-401-11-63	Mattila	Kausti	10,61
236-401-11-64	Kaustinen	Kausti	1,03
236-404-11-13	Saarukka	Metsäkylä	9,62
236-404-11-14	Lööti	Metsäkylä	1,39
236-404-23-12	Peltola	Metsäkylä	3,55
236-404-23-14	Lehtikangas	Metsäkylä	6,23
236-404-23-3	Pajamäki	Metsäkylä	13,40
236-404-23-9	Näsi	Metsäkylä	1,18
236-404-8-20	Kotiranta	Metsäkylä	2,89
236-404-8-21	Paavola	Metsäkylä	3,38
236-404-8-59	Karjakoski	Metsäkylä	0,15
236-404-8-60	Kirvesmäki	Metsäkylä	4,24
		Yhteensä ha	93,11

KaivNro 9144/3; valtausalueen nimi: Leviäkangas 4

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
236-401-10-130	Luomala	Kausti	6,86
236-401-10-22	Hietaharju	Kausti	7,12
236-401-11-46	Kotikangas	Kausti	2,76
236-401-11-63	Mattila	Kausti	5,99
236-401-11-64	Kaustinen	Kausti	23,68
236-401-11-67	Lassinkangas	Kausti	1,26
236-401-11-71	Sivula	Kausti	1,23
236-401-11-73	Harju	Kausti	2,45
236-404-11-10	Viitala	Metsäkylä	0,74
236-404-11-13	Saarukka	Metsäkylä	2,27
236-404-11-14	Lööti	Metsäkylä	0,37
236-404-14-0	Lukkarinniitty	Metsäkylä	9,00
236-404-16-3	Veivarinsaari	Metsäkylä	17,59
236-404-23-3	Pajamäki	Metsäkylä	6,69
		Yhteensä ha	88,01

Valtausalueiden pinta-ala on yhteensä 251,04 ha.

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Haetuilla valtausalueilla Leviäkangas 3 ja 4 sijaitsee muinaismuistokohteita.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjoissa on toimitettu todistus, jossa todetaan, että haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: litium.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 14.11.2013 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 13.12.2013 saakka alueen kunnanvirastossa sekä Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 13.12.2013.

Valtausalueeseen rajoittuvien naapurikiinteistöjen omistajia ei ole katsottu asianosaisiksi, koska hakija on hakemuksessaan ilmoittanut luopuvansa kaivoslain (503/1965) 12 §:n antamasta oikeudesta käyttää valtausalueiden ulkopuolella olevia maa-alueita teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 9144/1   Leviäkangas 2
2. Kaivosrekisterinumero 9144/2   Leviäkangas 3
3. Kaivosrekisterinumero 9144/3   Leviäkangas 4

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään. Lisäksi tieto päätöksestä julkaistaan Perhonjokilaakso-sanomalehdessä.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 50 52127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Pirjo Savolainen
lupakäsittelijä

LIITTEET Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Otaksuma perustuu aikaisempiin tutkimuksiin, joissa on todettu olevan litiumia pegmatiiteissa. Ehdotettu valtausalue sijaitsee Pohjanmaan liuskevyöhykkeellä Kaustisen alueella, joka koostuu pääosin myöhäisproterotsooisista metavulkaniiteista ja metasedimenteistä. Liuskevyöhykettä leikkaavat litiumipitoiset spodumenipegmatiittijuonet.

Vuoden 2009–2010 aikana maanomistajien luvalla on suoritettu timanttikairausta, jonka tuloksena alueilta on löytynyt litiumia sisältäviä spodumenipegmatiittijuonia. Saatujen tulosten perusteella alueita voidaan pitää erittäin potentiaalisena tutkimuskohteena.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan tarkoituksena on selvittää löydettyjen spodumenipegmatiittien jatkuvuutta tekemällä Leviäkankaan alueella lisää geofysikaalisia mittauksia ja aluksi moreeninäytteenottoa noin 100 pistettä/alue. Saatujen tulosten perusteella harkitaan uusia toimenpiteitä.

Anotulla valtausalueella ei tulla suorittamaan kuivattamista, koelouhintaa eikä koerikastuksia.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Kaustisen kunta

Kaustisen kunta toteaa lausuntonaan, että Keliber Oy:n Leviäkangas 2-4 valtaushakemuksella ei ole kaavallista tai muutakaan kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaista estettä. Alueella ei ole voimassa olevaa asema- ta yleiskaavaa.

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Luonnonsuojelunäkökohdat

Lähin suojelualue on Vionnevan Natura-alue noin 6 km kohteista itään (E).

ELY-keskuksella ei ole valtausalueelta tiedossa luonnonsuojelulain 29 § mukaisia luontotyyppiä esiintymiä eikä luonnonsuojelulain 49 § mukaisia lajiesiintymiä. Lähimmät maakotkareviirit sijaitsevat 4,5 – 6,5 km päässä hankealueelta itään, ja lähin kalasääsken pesäreviiri n. 4,5 km hankealueelta luoteeseen. Nämä direktiivilajien sijaintitiedot ovat luottamuksellisia, eikä niitä saa antaa ulkopuolisten tietoon.

Ympäristönsuojelunäkökohdat

Poltto- ja voiteluaineet

Poltto- ja voiteluaineet sekä kemikaalit on varastoitava ja niitä on käsiteltävä siten, että niistä ei aiheudu epäsiisteyttä, roskaantumista, hajuhaittaa, pilaantumisvaaraa vesistöön eikä muuta haittaa ympäristölle.

Poikkeukselliset tilanteet

Tilanteissa, joissa on aiheutunut tai uhkaa aiheutua määrältään tai laadultaan tavanomaisesta poikkeavia päästöjä ilmaan tai vesistöön, on viipymättä ryhdyttävä asianmukaisiin toimenpiteisiin tällaisten päästöjen estämiseksi, päästöistä aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi ja tapahtuman toistumisen estämiseksi.

Melu

Alueella tapahtuvat kairaukset ja kaivutyö on pyrittävä suorittamaan arkipäivisin klo 7-22 välisenä aikana.

Toiminnan lopettaminen

Toiminnan loputtua on alue siistittävä ja toiminnasta syntyneet jätteet vietävä asianmukaiseen vastaanottoaikaan. Lisäksi mahdolliset tutkimuskaivannot ym. muut toiminnasta aiheutuneet jäljet on pyrittävä maisemoimaan.

Leviäkangas 2-4

Malminetsintäalueet sijoittuvat Perhojoen vesistöalueen Köyhäjoen keskiosan alueelle (49.062). Karttatarkastelun perusteella alueiden läpi kulkee Harijärven- ja Palojärvenojat. Leviäkangas 2:ta on etäisyyttä lähimpään vesistöön Harijärven noin 180 m.

Toiminnassa on otettava huomioon näytepisteitä lähimmät vesialueet ja ojat. Näytteenoton yhteydessä toiminnasta ei saa aiheutua vesistön pilaantumista. Mikäli näytteenottoa suoritetaan kaivamalla, on näytepisteistä kaivetut kaivumassat varastoitava näytteenoton ajaksi riittävän etäälle vesialueista ja ojista. Kaivumassat on sijoitettava mahdollisimman nopeasti takaisin näytekuppiin ja alueet on maisemoitava.

Museovirasto

Museovirasto on käsitellyt asian arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ja esittää siitä lausuntoaan seuraavan.

Valtaushakemusalueelta tunnetaan Museoviraston käytössä olevien tietojen mukaan yksi muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös, Leviäkangas-nimellä tunnettu kiviröykkiö (muinaisjäänösrekisterissä numerolla 236 01 0036). Toinen kohde, Veivarinsaaren usean kiviröykkiön muodostama kohde (muinaisjäänösrekisterissä numerolla 236 01 0048) sijaitsee välittömästi valtausalueen ulkopuolella. Muinaismuistolain mukaan kiinteän muinaisjäänöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu niihin kajoaminen on kielletty.

Kuten Museovirasto on esittänyt Keliber Oy:n Kaustiselle hakeman toisen valtaushakemus Miljunäärisaari ja Harijärvi, KaivNro 9155 osalta, on syytä olettaa, että alueella voi olla lisää historiallisen ajan muinaisjäänöksiä. Tämän johdosta Museovirasto katsoo, että valtausalueilla tulee tehdä arkeologinen inventointi ennen hankkeen toteuttamista.

Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman osalta asiaa hoitaa K.H.Renlundin museo - Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet

Mikäli malminetsintätutkimuksissa aiheutuu vahinkoa, on vauriot korvattava täysimääräisesti. Minulle jäi yhteyden otostanne epäselväksi mitä tarkoitetaan geofysikaallisilla mittauksilla, oletettavasti jonkinlaista maatulkausta?

[Tukesin selvitys edellä esitettyyn kysymykseen koskien geofysikaalisia mittauksia on annettu maanomistajalle 18.12.2013.]

En vastusta moreenin näytteenottoa, enkä maatulkausta mikäli sitä geofysikaallisilla mittauksilla tarkoitetaan esittämässänne hakemuksessa.

Hakijan vastine

Keliber Oy ottaa huomioon malminetsintätyössään Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen valtaushakemuksesta antamassa lausunnossa esitetyt luonnonsuojelu- ja ympäristönsuojelunäkökohdat. Kairauksia suoritetaan kuitenkin arkipäivisin (pääosin maanantai-torstai) yhtäjaksoisesti läpi vuorokauden, viikonloppuisin kairauksia ei suoriteta. Kairausten aiheuttama melu on luonteeltaan tasaista eikä sisällä iskumaisia tai hyvin kapeakaistaista häiritsevää melua.

Valtaushakemuksesta annetussa Museoviraston lausunnossa on esitetty alueelta tunnettu muinaisjäänös "Leviäkangas nimellä tunnettu kiviröykkiö". Tunnetun muinaisjäänöksen välittömässä läheisyydessä ei tehdä malminetsintään liittyvää koneellista toimintaa. Muita valtausalueella sijaitsevia muinaismuistolain tarkoittamia suojeltuja kohteita ei ole Keliber Oy:n tiedossa. Mikäli alueelta löydetään tutkimuksia tehtäessä mahdollisia muinaismuistolain tar-

koittamia kohteita, joita ei ole tunnettu aiemmin, keskeytetään työt mahdollisen muinaisjäännöksen kohdalta. Löydöksistä ilmoitetaan viipymättä Museovirastoon ja toimitaan heidän antamien ohjeiden mukaisesti. Keliber Oy katsoo, että mahdollisten muinaismuistojen inventointivelvollisuutta ei ole tarpeen asettaa malminetsintäluvassa hakijalle. Mahdollisten muinaismuistolöydösten huomioon ottaminen, töiden keskeyttäminen ja löydöksistä ilmoittaminen on riittävä toimenpide.

Muilta osin Keliber Oy:llä ei ole huomautettavaa valtaushakemuksesta annetuista lausunnoista.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (621/2011) 178.2 §:ssä säädetään, että tämän lain voimaan tullessa vireillä olevissa asioissa noudatetaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, jollei kaivoslain (621/2011) 19 luvussa toisin säädetä.

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määräämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 2-kohdan mukaan valtausta ei saa suorittaa aikaisemmalla valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kaivosviranomaisen lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta. Kaivosviranomainen voi kuitenkin harkintansa mukaan poiketa mainitusta viiden vuoden aikarajasta ja myöntää hakijalle valtausoikeuden.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisena ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetty edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädettyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49,

55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja niiden perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään. Kaivoslain (621/2011) 180.2 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä lain 61, 66 ja 72 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kaivoslain (621/2011) 66 §:n 2 momenttiin perustuvan kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.1 §:n mukaan hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi tulee toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen valtausoikeuden voimassaolon päättymistä.

2. Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

3. Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritettavasta ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei valtauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

4. Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen

rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvää ja ohimenevästä vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

5. Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Selvityksen tulee sisältää tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kalenterivuosiokohtaisen selvityksen jättämisen ajankohta ilmenee kulloisestakin kaivosviranomaisen raportointia koskevasta ohjeesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä. Lainkohdan nojalla asiasta on säädetty tarkemmin kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 4 §:ssä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita yksityiskohtaisemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta Tukesin internet-sivuilla julkaistavassa ohjeessa.

6. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kaivosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (646/2011) 28 §:n nojalla valtaajan on järjestettävä jätehuolto sekä noudattaa, mitä jätelain 29 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain 72 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty ympäris-

töön jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n nojalla roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairausten osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tullaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtauksesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteiden aloittamista. Kaivosviranomaisen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimintailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

11. Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista tiedotettava suunnitelluista toimenpiteistä Museovirastolle taikka sen osoittamalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä muinaismuistolain (295/1963) nojalla.

Perustelut: Museoviraston lausunnon mukaan Leviäkangas 2 -valtausalueen länsiosassa on yksi rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös (Leviäkangas-niminen kiviröykkiö, muinaisjäänösrekisterissä numerolla 236 01 0036,). Lisäksi toinen kohde (Veivarinsaaren usean kiviröykkiön muodostama kohde, muinaisjäänösrekisterissä numerolla 236 01 0048) sijaitsee välittömästi valtausalueen ulkopuolella, Leviäkangas 4 -valtausalueen itäpuolella.

Kun otetaan huomioon Museoviraston lausunto, on lupamääräystä pidettävä tarpeellisenä muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Päätös annetaan tiedoksi Museovirastolle.

12. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista esintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat velvoitteet, rajoitukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä. Lisäksi todetaan, että

- ELY-keskuksen lausunnossa mainittuja suurten petolintujen reviirejä koskien ei ole tarpeen antaa erillistä lupamääräystä, kun otetaan huomioon pesien sijainti tutkittavaan alueeseen nähden. Rauhoitettujen petolintujen tunnettujen reviirien osalta viitataan kuitenkin luonnonsuojelulain (1096/1996) 39 §:ään, jota myös valtaajan on kaivoslain nojalla noudatettava mm. tutkittavalle kohteelle siirryttäessä. Tällä päätöksellä asia saatetaan valtaajan tietoon, jotta tutkimuksissa noudatetaan tarpeellista varovaisuutta erityisesti pesimäaikana.
- ELY-keskuksen lausunnossa mainitun mahdollisen meluhaitan vuoksi ei ole syytä antaa erillistä lupamääräystä valtaajalle, kun otetaan huomioon lupamääräyksen 12 viittaus muun lainsäädännön noudattamisvelvollisuuteen. Lisäksi lausunnossa mainittujen poltto- ja voiteluaineiden ja kemikaalien käsittelyn sekä poikkeuksellisten tilanteiden osalta viitataan lupamääräykseen 8 ja 12.
- jälkitoimenpiteitä, tutkimuskaivantoja ja alueen maisemointia koskien todetaan, että valtaajan edellytetään kaivoslain (503/1965) nojalla tekevän tutkimuksia mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa aiheuttaen. Tämän seurauksena – ja viitaten myös lupamääräyksessä 6 todettuun – valtausalue on saatettava maisemallisesti ja muutoin ympäristöllisesti tyydyttävään tilaan mm. peittämällä ja maisemoimalla tutkimuskaivannot.
- ELY-keskuksen lausunnossa on kiinnitetty huomiota näytepisteiden sijaintiin vesialueisiin ja ojiin nähden sekä kaivumassojen käsittelyyn. Valtausaluetta lähimpänä sijaitseva vesistö, Harijärvi, on noin 180 metrin päässä Leviäkangas 2 -valtausalueen pohjoisrajalta. Lisäksi valtausalueita halkovat Harijärven- ja Palojärvenojat. Kun otetaan huomioon hakemuksessa kuvatut tutkimustoimenpiteet sekä päätöksellä asetetut lupamääräykset, kaivosviranomaisen katsoo, että erillistä määräystä vesistöjen pilaantumisen ehkäisemiseksi ei ole tarpeen antaa. Tässäkin viitataan kaivoslakiin (503/1965), jonka mukaan valtaajan on suoritettava tutkimustoimenpiteet siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa. Lisäksi tällä vastauksella kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, ettei tutkimustoimenpiteillä erityisesti Harijärveä lähimpänä sijaitsevilla alueilla aiheuteta vesistöjen pilaantumista.

- Museovirasto on lausunnossaan esittänyt arkeologisen inventoinnin tekemistä ennen hankkeen toteuttamista. Muinaismuistolain (295/1963) 13 §:ssä määritellään hankkeet, joita suunniteltaessa on hyvissä ajoin otettava selko siitä, saattaako hankkeen toimeenpaneminen tulla koskemaan kiinteää muinaisjäännöstä. Näitä hankkeita ovat yleisen tien tekeminen, rautatien, kanavan tai lentokentän rakentaminen, vesistön säännöstely ja muu sellainen yleinen työhanke sekä kaavoitus. Valtausoikeuden nojalla tapahtuva, hakijan tutkimussuunnitelmassaan esittämä malminetsintä ei sisälly ko. hankkeisiin eikä sen myöskään voida katsoa rinnastuvan näihin laajuutensa, kestoensa tai vaikutustensa johdosta. Näin ollen kaivosviranomaisen katsoo, että kaivos- tai muinaismuistolain perusteella valtaajalle ei voida mainittua inventointivelvoitetta asettaa. On huomattava, että valtaajan on noudatettava muinaismuistolakia ja mm. keskeytettävä työt muinaisjäännöksen kohdalta ja viipymättä ilmoitettava asiasta Museovirastolle, jos tutkimustöiden yhteydessä tavataan muinaisjäännös, jota ei ole tunnettu aikaisemmin. Lupamääräyksessä 11 tarkoitettu velvoite koskien tunnettujen muinaismuistojen huomioon ottamista katsotaan riittäväksi.

Mitä tulee lausunnossa esitettyyn koskien rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemiarvoja kaivosviranomaisen toteaa, ettei erillisen määräyksen antaminen ole tarpeen. Valtausoikeuden nojalla sallittu tutkimustoiminta on luonteeltaan tilapäistä ja kokonaiskestoltaan rajattua eikä alueelle ole valtausoikeuden perusteella mahdollista tehdä pysyviä rakenteita. Lisäksi toiminnasta aiheutuvat muutokset on lupamääräyksen 6 mukaan ennallistettava. Kaivoslain systematiikassa valtauksen esteet on lueteltu tyhjentävästi kaivoslaissa, eivätkä edellä mainitut kohteet – rakennettu kulttuuriympäristö ja maisemiarvot – muodosta kaivoslaissa tarkoitettua valtauksen estettä, joten valtausoikeus on myönnettävä haetulle alueelle em. kohteista riippumatta. Koska valtausoikeus edellä esitetyllä tavalla on kaivoslain nojalla myönnettävä alueelle eikä malminetsinnän yhteydessä muusta lainsäädännöstä johdu sellaisia rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemiarvoja koskevia velvoitteita, jotka olisi otettava huomioon lupamääräyksellä, kaivosviranomaisen ei ole katsonut tarpeelliseksi pyytää erillistä lausuntoa Museoviraston lausunnossa mainitulta taholta (K.H.Renlundin museo - Keski-Pohjanmaan maakuntamuseo). Lupahakemusta koskien suoritettussa kuulemisessa annetut lausunnot, kaivosviranomaisen karttatarkastelu sekä valtauspäätöksessä esitetyt yleisperustelut ja annetut lupamääräykset katsotaan riittäviksi päätöksen antamiseksi. Valtauspäätös annetaan kuitenkin tiedoksi myös K.H.Renlundin museolle - Keski-Pohjanmaan maakuntamuseolle.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)
 Kaivoslaki (621/2011)
 Kaivosasetus (663/1965)
 Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
 Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
 Hallintolaki (434/2003)
 Jätelaki (646/2011)
 Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
 Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (1217/2010)
 Muinaismuistolaki (295/1963)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **24.4.2014**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 97 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeus-hallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Vaasan hallinto-oikeus

käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 65100 Vaasa

postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

puhelin: 029 56 42611

telekopio: 029 56 42760

sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

A large black rectangular redaction covers the entire content of the table, obscuring all text and data.

Kartta valtausalueista
(kartan mittakaava ohjeellinen)

